

دانستنی‌های مالیاتی (قسمت پانزدهم)

هر آنچه باید در خصوص هزینه‌های قابل قبول مالیاتی بدانیم

به گزارش رسانه مالیاتی ایران، با کمی تأمل و بررسی به پیرامون خود ملاحظه می‌کنیم که حتی کوچک‌ترین بنگاه‌های اقتصادی نیز برای تحصیل درآمد، نیازمند صرف هزینه می‌باشند. به دیگر سخن پرداخت هزینه برای کلیه فعالیت‌های اقتصادی امری اجتناب ناپذیر بوده و در این میان فعالان اقتصادی که خواهان سودهای سرشار و فراوان هستند، می‌بایست هزینه‌های گزافی را نیز متحمل شوند.

اما از آنجائیکه بین درآمدها و هزینه‌های بنگاه‌های اقتصادی رابطه معکوسی وجود داشته، بدین معنی که هر چه هزینه‌ها فزونی گیرد، به همان میزان از درآمدها کاسته می‌گردد. بر همین اساس تعدادی از فعالان اقتصادی می‌کوشند بمنظور کاهش مالیات‌های خویش هزینه‌های خود را بیش از واقع در دفاتر و اسناد و مدارک نشان دهند.

معمولاً ماموران مالیاتی نیز با آگاهی از این موضوع در رسیدگی‌های خود، بیشتر توجه خویش را به مواردی معطوف می‌دارند که تأثیر کاهنده بر درآمدهای مودیان داشته، بطوری که قدر مسلم سهم اصلی و عمده این عوامل کاهشی مربوط به هزینه‌های مودیان می‌شود.

از این رو ماموران رسیدگی کننده برای جبران این مسئله، کل یا بخشی از هزینه‌های مودیان که غیر واقعی بوده، برگشت داده، تا از این طریق به تشخیص درآمد مشمول مالیات و تعیین دقیق مالیات آنان دسترسی پیدا نمایند.

به همین منظور قانون گذار برای حل و فصل این موضوع و نیز آگاهی مودیان از هزینه‌های مورد قبول سازمان امور مالیاتی، فصل دوم از باب چهارم قانون مالیات‌ها را به هزینه‌های قابل قبول اختصاص داده است. لذا بمنظور آشنایی هر چه بیشتر فعالان اقتصادی در این بخش از دانستنی‌های مالیاتی ابتدا به تعریف هزینه‌های قابل قبول پرداخته و سپس شرایط هزینه‌های مذکور مورد امعان نظر قرار می‌گیرد.

تعریف هزینه‌های قابل قبول

هزینه‌های قابل قبول، هزینه‌هایی است که در حدود متعارف متکی به مدارک بوده و منحصرأ مربوط به تحصیل درآمد موسسه در دوره مالی مربوط با رعایت حدنصاب‌های مقرر باشد. گفتنی است در

مواردی که هزینه‌ای در قانون مالیات‌ها پیش بینی نشده یا بیش از نصاب‌های مقرر بوده، ولی پرداخت آن به موجب قانون یا مصوبه هیات وزیران صورت گرفته باشد قابل قبول خواهد بود.

ضمناً هزینه‌های مربوط به درآمدهایی که به موجب قانون مالیات‌های مستقیم از پرداخت مالیات معاف یا مشمول مالیات با نرخ صفر بوده یا با نرخ مقطوع محاسبه می‌شود، به عنوان هزینه‌های قابل قبول مالیاتی شناخته نمی‌شوند.

لازم به ذکر است پذیرش هزینه‌های پرداختی قابل قبول مالیاتی موضوع قانون مالیات‌ها که به شیوه تهاتری انجام نشود از مبلغ پنجاه میلیون (۵۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال به بالا منوط به پرداخت یا تسویه وجه آن از طریق سامانه (سیستم) بانکی خواهد بود. (ماده ۱۴۷ و تبصره‌های آن)

شرایط هزینه‌های قابل قبول

به منظور آشنایی و آگاهی هر چه بیشتر مودیان با هزینه‌های قابل قبول در ذیل به مهمترین شرایط در نظر گرفته شده برای هزینه‌های مذکور اشاره می‌شود.

۱- قیمت خرید کالای فروخته شده و یا قیمت خرید مواد مصرفی در کالا و خدمات فروخته شده

۲- هزینه‌های استخدامی متناسب با خدمت کارکنان براساس مقررات استخدامی مؤسسه به شرح زیر:

الف - حقوق یا مزد اصلی و مزایای مستمر اعم از نقدی یا غیر نقدی (مزایای غیر نقدی به قیمت تمام شده برای کارفرما).

ب - مزایای غیر مستمر اعم از نقدی و غیر نقدی از قبیل خواربار، بهره وری، پاداش، عیدی، اضافه کار، هزینه سفر و فوق‌العاده مسافرت

ج - هزینه‌های بهداشتی و درمانی و وجوه پرداختی بابت بیمه‌های بهداشتی و عمر و حوادث ناشی از کار کارکنان.

د - حقوق بازنشستگی، وظیفه، پایان خدمت طبق مقررات استخدامی مؤسسه و خسارت اخراج و بازخرید طبق قوانین موضوعه مازاد بر مانده حساب ذخیره مربوط.

هـ - وجوه پرداختی به سازمان تأمین اجتماعی طبق مقررات مربوط و همچنین تا میزان سه درصد (۳٪) حقوق پرداختی سالانه بابت پس انداز کارکنان

و - معادل یک ماه آخرین حقوق و دستمزد و همچنین ما به التفاوت تعدیل حقوق سنوات قبل که به منظور تأمین حقوق بازنشستگی و وظیفه و مزایای پایان خدمت، خسارت اخراج و بازخرید کارکنان مؤسسه ذخیره می شود.

ز - پرداختی به بازنشستگان مؤسسه حداکثر تا سقف یک دوازدهم معافیت موضوع ماده (۸۴) قانون مالیات‌های مستقیم

۳ - کرایه محل مؤسسه در صورتی که اجاری باشد مال الاجاره پرداختی طبق سند رسمی و در غیر اینصورت در حدود متعارف.

۴ - اجاره بهای ماشین آلات و ادوات مربوط به مؤسسه در صورتی که اجاری باشد.

۵ - مخارج سوخت، برق، روشنایی، آب و مخبرات و ارتباطات.

۶ - وجوه پرداختی بابت انواع بیمه مربوط به عملیات و دارایی مؤسسه.

۷ - حق الامتیاز پرداختی و همچنین حقوق و عوارض و مالیات‌هایی که به سبب فعالیت مؤسسه به شهرداری‌ها و وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و وابسته به آن‌ها پرداخت می‌شود (به استثنای مالیات بر درآمد و ملحقات آن و سایر مالیات‌هایی که مؤسسه به موجب مقررات قانون مالیات‌ها ملزم به کسر از دیگران و پرداخت آن می‌باشد و همچنین جرایمی که به دولت و شهرداری‌ها پرداخت می‌گردد).

۸ - هزینه‌های تحقیقاتی، آزمایشی و آموزشی، خرید کتاب و نشریات و لوح‌های فشرده، هزینه‌های بازاریابی، تبلیغات و نمایشگاهی مربوط به فعالیت مؤسسه.

۹ - هزینه‌های مربوط به جبران خسارت وارده مربوط به فعالیت و دارایی مؤسسه مشروط بر اینکه:

اولاً - وجود خسارت محقق باشد.

ثانیاً - موضوع و میزان آن مشخص باشد.

ثالثاً - طبق مقررات قانون یا قراردادهای موجود جبران آن به عهده دیگری نبوده یا در هر صورت از طریق دیگر جبران نشده باشد.

۱۰ - هزینه‌های فرهنگی، ورزشی و رفاهی کارگران پرداختی به وزارت کار و امور اجتماعی حداکثر

معادل

ده هزار (۱۰/۰۰۰) ریال به ازای هر کارگر.

۱۱ - ذخیره مطالباتی که وصول آن مشکوک باشد مشروط بر اینکه:

اولاً - مربوط به فعالیت مؤسسه باشد.

ثانیاً - احتمال غالب برای لاوصول ماندن آن موجود باشد.

ثالثاً - در دفاتر مؤسسه به حساب مخصوص منظور شده باشد تا زمانی که طلب وصول گردد یا

لاوصول بودن آن محقق شود.

۱۲ - زیان اشخاص حقیقی یا حقوقی که از طریق رسیدگی به دفاتر آن‌ها و با توجه به مقررات احراز

گردد، از درآمد سال یا سال‌های بعد استهلاك پذیر است.

۱۳ - هزینه‌های جزئی مربوط به محل مؤسسه که عرفاً به عهده مستأجر است در صورتیکه اجاری باشد.

۱۴ - هزینه‌های مربوط به حفظ و نگهداری محل مؤسسه در صورتی که ملکی باشد.

۱۵ - مخارج حمل و نقل.

۱۶ - هزینه‌های ایاب و ذهاب، پذیرائی و انبارداری.

۱۷ - حق الزحمه‌های پرداختی متناسب با کار انجام شده از قبیل حق العمل - دلالی - حق الوکاله - حق

المشاوره - حق حضور - هزینه حسابرسی و خدمات مالی و اداری و بازرسی، هزینه نرم افزاری، طراحی

و استقرار سیستم‌های مورد نیاز مؤسسه، سایر هزینه‌های کارشناسی در ارتباط با فعالیت مؤسسه و حق

الزحمه بازرس قانونی.

۱۸ - سود، کارمزد و جریمه‌هایی که برای انجام عملیات مؤسسه به بانک‌ها، صندوق تعاون،

صندوق‌های حمایت از توسعه بخش کشاورزی و همچنین مؤسسات اعتباری غیربانکی مجاز و

شرکتهای واسپاری (لیزینگ) دارای مجوز از بانک مرکزی پرداخت شده یا تخصیص یافته باشد.

۱۹ - بهای ملزومات اداری و لوازمی که معمولاً ظرف یک سال از بین می‌روند.

۲۰ - مخارج تعمیر و نگهداری ماشین آلات و لوازم کار و تعویض قطعات یدکی که به عنوان تعمیر

اساسی تلقی نگردد.

- ۲۱ - هزینه‌های اکتشاف معادن که منجر به بهره برداری نشده باشد.
- ۲۲ - هزینه‌های مربوط به حق عضویت و حق اشتراک پرداختی مربوط به فعالیت مؤسسه.
- ۲۳ - مطالبات لاوصول به شرط اثبات آن از طرف مؤدی مازاد برمانده حساب ذخیره مطالبات مشکوک الوصول.
- ۲۴ - زیان حاصل از تسعیر ارز براساس اصول متداول حسابداری مشروط بر اتخاذ یک روش یکنواخت طی سالهای مختلف از طرف مؤدی.
- ۲۵ - ضایعات متعارف تولید.
- ۲۶ - ذخیره مربوط به هزینه‌های پرداختی قابل قبول که به سال مورد رسیدگی ارتباط دارد.
- ۲۷ - هزینه‌های قابل قبول مربوط به سال‌های قبل که پرداخت یا تخصیص آن درسال مالیاتی مورد رسیدگی تحقق می‌یابد.
- ۲۸ - هزینه خرید کتاب و سایر کالاهای فرهنگی - هنری برای کارکنان و افراد تحت تکفل آنها تا میزان حداکثر ۵ درصد (۵٪) معافیت مالیاتی موضوع ماده (۸۴) قانون مالیات‌های مستقیم به ازای هر نفر.
- ۲۹ - ذخیره مربوط به خدمات پس از فروش (گارانتی) اشخاص حقوقی
شایان ذکر است که هزینه‌های دیگری که مربوط به تحصیل درآمد مؤسسه تشخیص داده می‌شود و در این ماده پیش بینی نشده است به پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور و تصویب وزیر امور اقتصادی و دارائی جز هزینه‌های قابل قبول پذیرفته می‌شود.
- همچنین مدیران و صاحبان سرمایه اشخاص حقوقی در صورتی که دارای شغل موظف در مؤسسات مذکور باشند جزء کارکنان مؤسسه محسوب خواهند شد ولی در مؤسساتی که غیر اشخاص حقوقی باشند حقوق و مزایای صاحب مؤسسه و اولاد تحت تکفل و همسر نامبرده به استثنای هزینه سفر و فوق‌العاده مسافرت مربوط به شغل که مشمول مقررات جزء (ب) بند (۲) این ماده خواهد بود جزء هزینه‌های قابل قبول منظور نخواهد شد. (ماده ۱۴۸ و تبصره‌های آن)